

Amerikanci zdrobili velik nemški protinapad

RUSI ZAVZELI
ZADNJI POLJSKI
OLJNI VRELEC

Rdeča vojska ogroža
Kielce v južni Poljski;
nemški odpor raste

LONDON, terek, 8. avgusta. — Ruske čete so v napadih na trdovratno se zoperstavljajoče-
ga sovražnika preko Visle včeraj
v južni Poljski prodriči proti veliki nemški trdnjavji Kielce,
od katere so oddaljeni 25 milj,
medtem ko so druge sovjetske
sile v Karpatih zavzele poslednje izmed 2000 galicijskih oljnih vrelcev, iz katerih je nemška vojna mašina dobivala go-
nilno silo.

Pet poti v českoslovaško v ro-
kah Rdeče vojske

Moskva je v dveh dnevnih po-
veljih naznanila padec oljnega
centra Borislava v Karpatih in
zavzetje komunikacijskega sre-
dišča Sambora, čigar posest po-
meni, da imajo sedaj Rusi trdno
v svoji oblasti pet poti, ki
ki vodijo preko Karpatov v
Českoslovaško.

Istočasno je troje velikih so-
vjetskih armad daleč na severu
začelo veliko obkoljevalno ope-
racijo proti nemški Vzhodni
Prusiji na 200 milj dolgi fronti,
ki Nemci, ki so prejeli znat-
na ojačenja, vodijo besen od-
por.

Nemški civilisti mobilizirani
za obrambo

Nemški radio je včeraj poro-
čal, da je v Vzhodni Prusiji bila
odrejena mobilizacija civilistov,
ki pomagajo pri gradnji utrdb,
s katerimi se upa preprečiti
ruski vdor v "sveto nemško
zemljo."

Berlinski radio je poročal, da
je iz Koenigsberga, največjega
mesta v Vzhodni Prusiji, odšlo
na delo 30,000 civilistov, med
katerimi je bilo več sto profe-
sorjev in dijakov, ki so odšli iz
šole naravnost na delo.

Nemški odpor raste

Medtem ko so Rusi včeraj iz-
vojevali strategične pridobitve
na več ključnih sektorjih, pa
sovjetske čete niso zabeležile
takih špekulatornih udarov,
kakor je bil slučaj že zadnji če-
trtek, ko so prekoračile Vislo
pri Sandomierzu, 110 milj južno
od oblegane Varšave.

Tako iz moskovskih kot ber-
linskih poročil je razvidno, da
se je nemški odpor sedaj, ko
Rusi stojijo na pragu Vzhodne
Prusije in samo 75 do 90 milj od
nemške Šlezije, jake povečal.
Poleg tega se morajo Rusi
boriti še proti enemu sovražniku,
ki so vedno rastote dobav-
ne črete in komunikacije, katere
ruši umikajoči se sovražnik.

Koneva armada zavzela 60
krajev

Prva ukrajinska armada mar-
šala Ivana S. Koneva je včeraj
zavzela 60 naseljenih krajev in
razširila svoje mostišče na za-
padnem bregu Visle 25 milj juž-
novzhodno od mesta Kielce.

Rusi imajo sedaj v oblasti
650 milj na zapadnem bregu
Visle in se nahajajo 37 milj od
vsi.

KONFERENCA OHIJSKIH SLOVANOV V
YOUNGSTOWNU

Slika predstavlja od desne proti levi: Leo Krzycki, predsednik Ameriškega slovanskega kongresa; Harry F. Payer, odlični clevelandski odvetnik češkega porekla, ki je bil izvoljen predsednikom Ohijskega slovanskega kongresa, in Michael Marinković, voditelj med clevelandskimi Srbci, član izvršnega odbora.

Ohijski Slovani za zmago Roosevelta in izvolitev župana Lauscheta za governerja

V nedeljo 30. julija se je v Youngstownu vršila prva konferenca ohijskih Slovanov, ki je organizirala Ohijski slovanski kongres in si nadela zmago predsednika Roosevelta in izvolitev župana Franka J. Lauscheta za governerjem države Ohio pri volitvah v jeseni kot svojo glavno nalogu.

Nad 200 delegatov in gostov na konferenci

Konferenci, ki se je vršila v dvorani hotela Ohio, je prisostvovalo nad 200 delegatov in gostov, ki so skupno predstavljali 109 različnih slovanskih organiziranih skupin v državi.

Konferenci je presedoval odlični clevelandski odvetnik češkega porekla, Mr. Harry F. Payer, bivši pomožni državni tajnik v administraciji predsednika Roosevelta, ki je v svojem otvorenem govoru izjavil:

"Poglavito vprašanje, ki stoji pred nami danes je, ali naj se odstrani našega velikega vrovnega poveljnika sedaj, ko se nahajamo sredi vojne, v uru, ko že skoro čujemo radosni klic medorov, ki že pozdravlja prihajajočo zmago. Ne, to ni kampanja v navadnem stranskem ali političnem smislu.

Amerika potrebuje Rooseveltovo vodstvo

"Amerika ne more in ne sme v tem kritičnem momentu potisniti na stran svjega najoddajnejšega voditelja, Amerika ne more in ne sme pozabiti, da so bile naše sijajne priprave za obrambo izvršene pod njegovim vodstvom, da je bil on tisti, ki je zamislil strategijo, katera nam danes prinaša zmago."

Cas je, da se Slovani zdobjut

Mr. Leo Krzycki, predsednik Ameriškega slovanskega kongresa, je v svojem govoru poddaril važnost slovanskega do-

Krakova, zadnje velike nemške trdijave pred Šlezijo.

Na severu je prva baltiška armada gen. Ivana C. Bagramiana nenadoma udarila proti Tilsitu in Memelu v Vzhodni Prusiji in zavzela 50 trgov in Massillon.

Podprimo borbo Amerike za demokratio in svobodo sveta z nakupom vojnih bondov in vojno-varčevalnih znank!

SKORO VES GUAM V
AMERIŠKIH ROKAH

WASHINGTON, 7. avgusta. — Admiral Nimitz je včeraj v Pearl Harborju naznal, da so ameriške sile v nedeljo na otoku Guamu prodre tri in milje v svoji ofenzivi na centru bojni linij, in da se devet deset in otoka, čigar površina znaša 225 kvadratnih milj, nahaja trdno v rokah ameriških čet.

Ameriške sile so v novo zavzetem terenu odkrile veliko japonsko pokopališče, kjer se je odkrilo dokaze masnega pokopa padlih sovražnih čet. Preje Ni- mitz poročal, da Japonci svoje mrtve jemljejo s seboj, ker so očividno skušali zakriti obseg svojih izgub.

Otok Saipan in Tinian, nahajajoča se 125 milj severno od Guama, sta že polpolna podjavljena od ameriških sil.

AMERIŠKI GENERAL
UBIT V FRANCII

NEKJE V NORMANDIJI, 7. avg. — V Normandiji je bil ubit brigadir general Nelson Walker, star 55 let, pomožni divizijski poveljnik, ki je osebno vodil napad na neko nemško pozicijo. Kot se je sedaj zvedelo, je bil gen. Walker ubit 27. julija.

Prijatelj za dečka

Japonski dečko, čigar dom je bil tekom ameriškega napada na Saipan uničen, je najdel zdravniško pomoč in zavjetje na krovu ameriške ladje. Zalosten in potrl vsled osamljenosti, je našel veliko uteha v prijateljstvu z majhnim psom, ki ga so imeli mornarji na ladji.

Nov poveljnik japon-
ske armade

Gen. Hideki Tojo je bil razrešen svojih dolžnosti kot glavni poveljnik japonske armade, in njegovo mesto je zavzel gen. Yoshijiro Umez, ki ga vidite zgoraj na sliki. Umez je bil bivši ambasador okupirane Mančurije in star je 19 let.

Kratke vesti

SIN GEN. McNAIRA
UBIT NA FRONTI

WASHINGTON, 7. avgusta. — Vojni department je danes naznal, da je bil na Guamu ubit 37-letni polkovnik Douglas McNair, edini sin gen. Lesley J. McNaira, ki je bil pred kratkim ubit v Normandiji.

PROTEST PROTIV
VELIKIM ZALOGAM

WASHINGTON, 7. avgusta. — Tu se je nocoj zvedelo, da sta resignirala dva člana odbora za vojno produkcijo kot protest proti zatrju poročila, v katerem se je opozarjalo na velikanske zaloge raznega materiala, ki so na razpolago za armado.

FRANCOSKA ARMADA
PRIPRAVLJENA ZA AKCIJO

LONDON, 7. avgusta. — Gen. Chas. de Gaulle je nocoj izjavil v Alžiru, da bo v kratkem stopila v akcijo na fronti v Franciji mogočna francoška armada, ki bo opremljena z najmodernejšo opremo.

POTISNIL MATER V
SMRT Iz 7. NADSTROPJA

LONG BEACH, 7. avg. — Dudley Morris, star 30 let, je potisnil svojo mater skozi okno 7. nadstropja, potem pa je še sam skočil v smrt. Stanovalci v sedmi hiši pravijo, da so bili prisilni na to, da se sin mati prepričala, nakar jo je sunil skozi okno in takoj nato sam skočil na njo.

NESREČE V NEMCIJII

WASHINGTON, 3. avg. (O. N. A.) — Poročilo v Stockholmskem časopisu Aftontidningen je dejalo, kot je bilo poročano iz Urada za vojne informacije, da so delavske nesreče v Nemčiji narastle za 28 procentov od lanskega leta.

Lansko leto je bilo 2,002,000 industrijskih nesreč v Nemčiji, od katerih jih je bilo 30,000 smrtnih. Več kot 80 ljudi, od katerih 60 je žen, umre vsak dan od delavskih nesreč v Reichu, pravi poročilo.

POROKA

Pvt. Adolph Somrack, sin Mr. in Mrs. Anton Somrack, 1210 E. 169 St., bo 12. avgusta prilet na svoji prvi dopust iz Camp Fannin, Texas, in se bo dne 15. avgusta poročil z Jane Winter, ki je hči Mr. in Mrs. A. Strum, 1225 E. 169 St. Poroka se bo vrnila v cerkvijo sv. Marije na Holmes Ave. ob 9. uri zjutraj, in poročne obrede bosta izvršila Rev. Cyril in Rev. Bernard Ambrožič, ki bosta dospela za to prilikom iz Lemonta, Ill.

Frank Somrack AMM 3/c bo ospel 11. avgusta iz Wold Chamberlain zrakoplovničev v Minneapolis, Min., ter bo tovaršev svojemu bratu, Mrs. Ann Jereb, sestri ženini, pa bo tovaršica. Pogostitev novoporocencev, sorodnikov in prijateljev se bo vrnila dne 20. avgusta na prostori Somrack Acres, Maple Grove Rd., Willoughby, Ohio. — Novoporocencema naše čestitke!

Sijajno razpoloženje med ameriškimi četami

Med ameriškimi vojaki, mnogi od katerih so v teknu zadnjega tedna napredovali nič manj kot 115 milj, prevladuje sijajno razpoloženje, in slišijo se že govorice, koliko časa jih se vzame, da pridejo v Pariz in dobijo dopust.

Boji se vršijo vzhodno od Mayenne in Lavala, ampak uradna poročila ne omajajo splošnih razdalj.

Borba za bretonske luke se nadaljuje

Medtem pa dalč na zapadu ameriške oklopne in pehotne kolone nadaljujejo s prodiranjem skozi Britanijo in bodisi se nahajajo v bližini ali pa se že borijo v vseh petih velikih pristaniških mestih: Brest, Lorient,

4 OKLOPNE DIVIZIJE POGNANE V BEG S TEŽKIMI IZGUBAMI; NAŠI 120 MILJ OD PARIZA

VRH. GL. STAN ZAVEZNISKE EKSPEDICIJSKE
ŠILE, torek, 8. avgusta. — Ameriške sile so bile danes samo 120 milj od Pariza, medtem ko so njih tovariši daleč v ozadju zdrobili največji nemški protinapad ki so ga naciji vprizorili, odkar se je začela invazija Francije.

Nemci so včeraj vrgli štiri okrepljene divizije proti ameriškim linijam v ozkem pasu pri Avranchesu, ki veže Normandijo in Bretonijo, v separatenem poizkus, da bi izolirali ameriške sile v Bretoniji od onih v Normandiji. Naciji so prodričeli milje proti Avranchesu in tem hodnik med Normandijo in Bretonijo zožili na nekoliko več kot 15 milj, ampak Amerikanci so bili na Nemce pripravljeni.

Letala, topovi in tanki zdrobili Nemce

St. Nazaire, St. Malo in Nantes.

Poroča se o ljutih bojih pri Brestu in dve milji severno od St. Malo. Petdeset milj zapadno od St. Malo je neka ameriška sila zavzela važno komunikacijsko središče Guincamp.

IZ PENNSYLVANIE

Na obisku za teden dni se nahaja Mr. in Mrs. Kocjan, ter sinova Bob Kocjan in Willie Miklich, iz Strabane, Pa. Družina se je pred leti nahajala v Clevelandu, ter se vedno rada povrne na obisk med stare prijatelje in znance. Ker jim je nemogoče vseh obiskati, so prijatelji vabjeni, da jih obišejo na domu Mrs. Mary Trentl, 1117 E. 61 St., kjer so nastanjeni za časa obiska. Dobrodoši!

NA POCITNICAH

Pretekli teden se je Mr. Frank Zorko iz Gowande, N. Y., nahajjal na počitnicah pri prijateljih Mr. in Mrs. Louis Cvelbar, v Sharon, Pa. Svoječasno je Mr. Zorko živel v Girardu, O., in Sharon, Pa., ter je sedaj prvi po dolgih letih zopet obiskal svoje stare znance. Naročil je svoje pozdrave vsem prijateljem, kajti mu ni bilo mogoče vseh obiskati.

NA OBISKU

Prvi je prišel na obisk v Cleveland Tony Obreza, p. d. Andrejcov iz Cerknice pri Raketu, sedaj bivajoč v Norandi, Quebec, Canada. Tu bo ostal za osem dni in prijatelji ga lahko obišejo na domu Mr. Frank Koss, 18007 Waterlo Rd., kjer se nahaja za časa obiska. Želimo mu obilo zavabe!

Kupujte vojne bonde in vojno-varčevalne znake, da bo čimprej poravnate vse vse, kar ono predstavlja!

Vesti z bojišč

Umrl - ranjeni - ujeti

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOST"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.

6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 5311-12

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES (CENE NAROCNINI)

by Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:

Po raznašalcu v Cleveland in po pošti izven mesta:

For One Year — (Za celo leto) \$6.50

For Half Year — (Za pol leta) 3.50

For 3 Months — (Za 3 meseca) 2.00

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:

(Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):

For One Year — (Za celo leto) \$7.50

For Half Year — (Za pol leta) 4.00

For 3 Months — (Za 3 meseca) 2.25

For Europe South America and Other Foreign Countries:

Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države:

For One Year — (Za celo leto) \$8.00

For Half Year — (Za pol leta) 4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

SILE IN PROTISILE

II.

Popolnoma napačno bi bilo in tudi nevarno, če bi se demokratični svet udajal utvaram, da sta Nemčija in nacional-socializem že na robu prepada. Nacional-socializem je tudi še danes ogromna sila, ki obvladuje množice z neverjetno močjo in cinizmom. Ta zverinski cinizem prihaja s svojo divjaško odkritostjo do izraza v stavkih, ki so bili napisani pred kratkim v "Muenchener Neueste Nachrichten." V tem listu pravi urednik, ko govori o bombardiranju nemških mest: "Prebivalstvo bombardiranih nemških mest se mora pač pripraviti, da zapusti svoja udobna stanovanja, da bi se lahko naslajalo nad trpljenjem in poniževanjem tujih, od nemškega meča zasužnjene narodov."

Duh, ki prihaja iz take miselnosti, je za nas, ki si domisljam, da živimo v prosvitljeni dobi, zares težko razumljiv. Nikakor pa ga ne smemo prezirati, če hočemo razumeti religiozno-politične sile, iz katerih črpa nacional-socializem svoje bestialne moči.

Nič ni v teknu "čudne vojne v Franciji" bolj prestrailo francoskih vojakov kakor zadržanje prusijaške soldateske, ki je bila brezupno obkljena, pa se je rajše puštila posekati, kakor da bi se udala. Francozi so v sponah svoje zahodne civilizacije tako zadržanje občutili kot skrajno barbarsko. Ali resnici je treba pogledati korajeno v oči in priznati, da je ravno to zadržanje Prusijakov omogočilo njihovim armadam v zgodnjem poletju 1940, da so igraje obračunale s francoskimi armadami in ravno tako tudi z "nepremagljivo" Maginotjevo linijo.

Ravno tisto zadržanje in ravno tisti duh sta leta kasneje podili pruske tevtone po neizmernih ruskih ravnicah.

Sovjetska zemlja pa je — kakor smo že rekli — postavila prusijaškim zavojevalec nasproti istega duha neizmernega požrtvovanja. Do takrat so Nemci sleherni odpornik "likvidirali," če so naleteli na povprečne sile. V Angliji in v Rusiji pa so naleteli na sile, ki imajo globlje korenine in ki rastejo iz naroda samega. Te sile je poznal Churchill, zato je Hitlerju zabrusil svoj zgodovinski "NE."

Na iste sile so Nemci naleteli leta kasneje na sovjetski zemlji. Tudi tu so srečali ljudi, ki se rajše puste poklati, kakor da bi se podvrgli. Poročila iz te dobe, ki so jih nemški vojni dopisniki poslali iz vzhodnega bojišča, so kar jasno očitovala vso grozo in strah, ki ju je občutil nemški vojak, ko je naletel na takega sovjetskega nasprotnika. Ta groza je bila upravičena, kajti že drugič so Nemci naleteli na sile, ki so bile dorasle tistim silam, katerim so se imeli zahvaliti za vse dotakratne uspehe. Sedanja vojna je vse drugo kakor pa neka kabinetnska vojna. Ta vojna ni vojna špekulantrih interesov, pač pa vojna, v kateri si stoje nasproti najglobla nasprotstva in samo zato je tudi ta vojna, vojna do popolnega iztrebljenja nasprotnika.

Samo tako lahko razumemo veličastno borbo bojnikov N. O. V. v naši domovini, samo tako lahko razumemo triletno borbo na življenje in smrt neoboroženih jugoslovenskih upornikov nasproti tankom, letalom in najnovejšemu orožju, ki si ga je izmisliла vojna tehnika.

Teh globokih sil in protisil, ki si stope v tej vojni nasproti, površni brezskrbnež pri polni mizi in priklenjen na pretekle privilegije, privilegije, ki jih je opravicevalo samo "mesto rodjenja," ne more doumeti. Zato tudi tako velika nesporazumevanja povsod tam, kjer je v zadnjih 25 letih zamrla pravičnost, utihnila odkrita beseda in je bila pokop na demokracija. Eno pa je gotovo, tiste tako globoko zakerenjene silnice, ki danes že tri leta enakovredno stope nasproti najsilnejšemu sovražniku, ki vodi borbo na življenje in smrt, ne bodo mogle biti v nobenem slučaju premagane od povprečja sil, ki so podobne zgodbi francoskih vojakov v "čudni vojni" l. 1940.

Maršal Tito je nekemu zavezniškemu vojnemu dopisni-

La Guardia pozdravlja Šubašićev vlado in maršala Tita

Zupan La Guardia in minister Kosanović

Za časa svojega bivanja v dobi, ki hočejo edinstvo, a ki so Ameriki si je dr. Sava N. Kosanović, minister notranjih del političnih držav na naranzen. Vi ste in socijalne politike v novi jugoslavski vladi, pridobil veliki prijateljev. Med najtesnejše in največje smemo šteti iskrenega prijatelja vseh Jugoslovjanov in toplega oboževalca Nikolaje Tesle, župana mesta New York, Hon. Fiorello H. La Guardia. Tik pred odhodom ministra Kosanovića v London, je župan La Guardia 24. julija predal časniarsko konferenco v Mestni hiši, kjer so bili zastopani vsi mestni časopisi in kjer je minister Kosanović poslovil od župana in se mu zahvalil na njegovem gospodarstvu.

Prosim Vas, da ob prvi priljubljeni izraz velikega spoznavanja ljudstva mesta New Yorka kakor tudi naše najboljše želje in popolno zaupanje v maršala Tita, ene najdramatičnejših oseb cele te vojne. Nič, ki pozna zgodovino Balkanskih narodov, ideale in smotre balkanskih narodov, a posebno narodov Jugoslavije — Srbije, Hrvatske, Slovenije, Bosne, Hercegovine, Dalmacije in Črne Gore — vseh teh narodov, ki ste ga pokazali narodu in meni osebno. Tri leta sem živel tu in imel priljubljeno delati za svojo domovino in za demokracijo pod zaščito velike ameriške demokracije in pod Vašo osebno zaščito, gospod župan.

Prosim Vas, da ob prvi priljubljeni izraz velikega spoznavanja ljudstva mesta New Yorka kakor tudi naše najboljše želje in popolno zaupanje v maršala Tita, ene najdramatičnejših oseb cele te vojne. Nič, ki pozna zgodovino Balkanskih narodov, ideale in smotre balkanskih narodov, a posebno narodov Jugoslavije — Srbije, Hrvatske, Slovenije, Bosne, Hercegovine, Dalmacije in Črne Gore — vseh teh narodov, ki tvojijo Jugoslavijo — si ne more kaj, da bi ne cenil, kako velike zaprake je Tito premagal, kako veliko je doprinesel da se najprej narodi zedinijo in ustvari vojsko iz nič — bojevitvo vojsko, vojsko katero so se nastopi naložili spoštovati in se batiti. Naša iskrena nuda je, da bo dana Titu vsa pomoč in ojačanje v opremi in ljudstvu, kar tako trdo zaščitu.

Mislim, da narod te dežele danes bolje razume Jugoslavijo kot pred kratkim, a Vi mu morete jamčiti, da ima vse naše simpatije v svoji želji, da zedinji miroljubne in svobodo-ljubče narode Jugoslavije. Zgodovina jim ni bila vedno naklonjena. Bilo je pa takole:

Nekoc po večernicah si je dal mežnar Jakec opravila v cerkvi. Bilo je treba očistiti svetnike, ki so si resnično želeli nekaj obnovitev za pomladni čas. Bili so in se toplo oblečeni, lepo z zlatom pokriti, toda vse predebelala plast prahu se jim je nabrala čez zimo. Pa je menil mežnar Jakec, da ne bo napačno, če jim tisto nepotrebno navlako prahu posname, saj so nastopili topli dnevi.

Med tednom ni utegnil, grozno je vedno imel opravkov, kakor vse dobri mežnarji, ki so povsod radi zraven, včasih pa tudi kaj, ki jih ni treba.

Povzpel se je na oltar, z veliko cunjo je otepal in briral prah. Pa je imel s seboj tudi licio metlo, ki je svetnikom šla do živega in jih napravila zares lepe in snažne. Sam je bil v cer-

prvih voditeljev gibanja za svobodno in nadvodno Jugoslavijo. A danes, ko sem v tako bližnjem stiku z realizacijo tega, kar je tedaj bil samo sen, sem seveda ginjen. Želim, da odide s spoznanjem, da bomo z molitvami in najboljšimi željami spremljali Vaše delo.

Zivela Jugoslavija!
Živijo Tito!
Zbogom prijatelj!

Urednikova pošta

Darovi pri podr. 48 SANS

Sledče darove sem sprejel v mesecu juliju pri podružnici št. 48 SANS:

Anton Brenčič \$5.00; društvo "Mir" št. 142 SNPJ članarina \$6.00 mesečno za 7 mesecov \$42.00; John Koss \$5.00; društvo "Vipavski raj" št. 312 S. N. P. J. \$3.00! Ciril Ozbič namesto venca za pokojnega Leo Belinger \$5.00; Anton Janković \$3.00; Angel Plesničar, namesto venca za pokoj. Leo Belinger \$5.00; Mrs. J. Cesnik \$1.00.

Frank Barbič nabral 24. julija pri pobiranju asesmenta. — Prispevali so sledenči člani društva "V boju" št. 53 SNPJ, John Pintarčič \$1.00; Steve Barton \$1.00; Mildred Bartol \$1.00; James Kožel \$2.00; Frank Zaverl \$1.00; Vid. Jančič \$1.00; Ernestine Germ \$1.00; Neimanovan (V. S.) \$2.00, John Konsel (ali Krnel) \$1.00. — Skupno \$11.00. Posnemanja vredno, in priporočljivo, da bi tudi ostala društva vršila to.

Društvo št. 71 ABZ članarina za mesec junij in julij \$4.00; Društvo "Vipavski raj" št. 312 SNPJ članarina za mesec julij \$3.00; Joško Jerkić \$1.00; društvo "Collinwoodske Slovenke" št. 22 S. D. Z. \$2.50; Društvo "Cvetoci Noble" št. 450 SNPJ \$2.00; Frank Tegel \$1.00; Mrs. A. Kalin \$2.00; Martin Plut \$1, Mary Zajc iz Earlywood Ave. \$1.00; Družina A. Zorko \$2.00 (izročil A. Janković.)

Torej skupno prispevanega v juliju pri podružnici št. 48 \$100. Hvala lepa vsem prispevateljem ter želeč obilo posnemalcem.

J. F. Durn,
taj. štev. 48 SANS.

Doživljaji mežnarja Jakca

Naslednja prigoda se ni primerna okrog božiča, marveč tamle pomladni v prelepi farci Svetega Lenarta. O Sv. Lenartu prepevajo, da ima sicer majhen faro, toda mnogo deklet. No, po takem pa ima kajpa tudi brkhe in postavne žene, ki delajo vso čast zakramentu svetega zakona. Bilo je pa takole:

Nekoc po večernicah si je dal mežnar Jakec opravila v cerkvi. Bilo je treba očistiti svetnike, ki so si resnično želeli nekaj obnovitev za pomladni čas. Bili so in se toplo oblečeni, lepo z zlatom pokriti, toda vse predebelala plast prahu se jim je nabrala čez zimo. Pa je menil mežnar Jakec, da ne bo napačno, če jim tisto nepotrebno navlako prahu posname, saj so nastopili topli dnevi.

Med tednom ni utegnil, grozno je vedno imel opravkov, kakor vse dobri mežnarji, ki so povsod radi zraven, včasih pa tudi kaj, ki jih ni treba.

Povzpel se je na oltar, z veliko cunjo je otepal in briral prah. Pa je imel s seboj tudi licio metlo, ki je svetnikom šla do živega in jih napravila zares lepe in snažne. Sam je bil v cer-

ki, prevzela ga je tišina. Se se je dvigal vonj kadila, drobni beli oblački so se izgubljeni okrog večne luči in pod cerkveni svod Razmišljaj je Jakec to in on med delom, računal je krste in poroke in si je tiho prepeval stare cerkvene melodije.

Pa se je magnil dan, približa se je večer, mežnarju pa se je takoj prijetno zdelo v cerkvi, kar ni dal dunje iz rok. Res, te meljito je opravljal svoj posel In ko je tako bil ves zamisljen in ko je njegov sinko pod stol pom že potegnil za vrv, da od zvoni Zdravo Marijo, je mežnar Jakec stopil z leveste, napravi križ čez svoj opravek, zadovljen z dnem, kakor skoro še ni koli v svojem življenju. Potem je stopel proti izhodu. Čul je kroke svojega sina, ki je odzvonil in se brž odpravil proti mežnari.

Ko pa je mežnar Jakec prijej, da kljuko glavnih cerkvenih vrat, je presenečen obstal. Cerkev je bila zaklenjena.

"Lej ga!" je polglasno in ves začuden vzklikan mežnar Jakc. "Ti poba, zdaj me je pa zaklenil v cerkev, da sem kačen mi v pasti.

Premišljaj je, ali naj stopi v zvonik pa zavpije naokrog, da ga bodo čuli po vsej vasi.

Ne more. Ključ od kora, od koder prideš v zvonik, je bil puščil s svojo pražnjo skupno vred doma. Do oken se ne more povzpeti s svojo majhno lestvijo.

Zakristija je takisto zaklenjena — nič se ne da pomagati, ujetnik je . . . No, pa nič hudega zaradi tega. Če je že popoldne prebil pri svojin ljubih svetnikih, bo pa še noč. Zmrznil ne bo, ko je vendar že maj v deželi. Zgodaj se bo danih, teh par nočnih uric pa že prebijeta na klopi ali v spovednici.

Da v spovednici — to bo najbolje.

Lepo se je mežnar Jakec razmestil v prostorni spovednici. Lej, lej, se vsa sreča, da so gospod župnik imeli na kljuki svoj veliki havelok. Kupil so si ga bili pred tridesetimi leti, ko so prišli duše past k Sv. Lenartu.

Kako zvesti jim je služil, zlasti v mrzlih zimskih jutrih! Nu, za kakšno svatovščino ali za obisk v mestu star havelok res ni bil več, toda tu v spovednici je imenito služil gospod župniku.

Mežnar Jakec ni dosti pomisnil, takoj je smuknil v havelok. On, griža, grižasta, je kar izginil v njem. Stisnil se je v kot spovednike, pritegnil noge, da

"Ti, duša kosmata, mežnar! Saj si res ti! Se mi je zelo, kar volaha sem te . . . No, čakaj, nemarnost mežnarja takoj stopim h gospodu fajmoštru! Kakšne odrežati svojim gostom! Tako zdajle bomo pa čuli, kako je zanjini grehi.

Mili Bog, že prenekatero čerjo že čul in prenesel mežnar Jakc. Saj pri njem so se zbirale raznašale novice vse šentlenartske fare. Toda strastna razvedovnost ga še nikoli ni tako prevzemala, kakor k pot. Kar koleno mu je drgetalo. Posluša, posluša izpovedovanje briških oči, pa mu na lepem videz vkljuk začudenja ali česa že . . . O, neroda! . . . Oštarica se prestance izpovedovali, pogleda na liniči in reče glasno in srečo:

Marta Ostenso

STRASTNI BEG

(Nadaljevanje)

III

Drugi dan je bil dan sanjareja za Judito. Ko je zajemala na skedenju iz vreče kurjo pičo, je mislila ves čas na Svena in daljno mesto, kamor bosta kmalu odrinila. Sven je bil pretekloč čudovit. Govoril ji je, kamor ji ni bil govoril še nikoli. Skoraj nemogoč je bil vstati in se posloviti od njega. Misli je; udobno hišico bova imela v mestu in Sven pojde vsako jutro na delo. Toda ponoči bova skupaj — slednjo noč. Zdeto se, ki je že, da v resnicni ni več ne Kaleba, ne živine, ne kmetije, ne truda, ne senenega prahu. Ozrla se je kvišku ter opazila, da pada senca po tleh gumna. Na pragu je stal Caleb.

Judita je obstala ko sveča. Zagledala je njegov obraz podoben jekleni krinki. Nehote se je domisnila, da ju je bržkone videj. Zasledoval ju je kakorkoliže in ju je izvohal. Stopil je na skedenj. Judita je onečim.

"No, kaj mi boš povedala, eh? Kaj mi boš povedala?" Pristopil je bližje in nagnil glavo proti njej. Judita se ni zganila. Bliskovito se je ozrla poslednjem. Picel meter od nje je ležala na tleh sekirica s kratkim toporiščem. Padla je bila z jermena zadaj na steni.

"Kaj si počenjala tamkaj v grmovju, eh? S tistim Sandbovimi, s tistem psom, hi, hi! Kuza si ko twoja mati, eh? Pojd sem, da te naučim spodobnosti!" Pristopil je korak bliže. Judita je roka omahnila ter zgrabila držaj sekire.

Bliskovito se je zravnala in zavijeta korešico z vso močjo Kalebu nad glavo. Oči so ji zamigljale in se zaprle. Ko jih je odprla, je čepel Caleb pred njo in si gladil brke. Sekirica mu je bila obtičala v trhli steni za glavo.

"Tako, take burke torej uga-

njaš? Hi, hi!" Skočil je na Judito, jo zgrabil za zapestja in jo vrgel na tla. Snel je s stene zmotani konopek ter jo privrel za roke in noge k žlebu pri jaslih.

Judita je bila preveč preprena radi svojega dejanja, da bi se bila mogla braniti. Obležala je na obrazu, kakor jo je bil privrel, in se je komaj zavedala zaudarjanja, ki je puhtelo od gnoja v hlevu. Zdajci se je pritela brez moči tresti po vsem životu. Sprevidela je, da je Caleb stopil ven. Ni se bala zase, temveč za Amalijo, h kateri je nedvomno šel. Amalija brez moči vprisko njega. Besnel bo ko blazen. Ubil bo morda koga, počenjal vsemogoče ... zaprl vse ... zgolj zemljišče, živina in gnoj ... Ko je že žala tako prvezana, je bila obrnjena poševna senca, padajoča skozi duri skedenja, že proti zpadu namesto proti vzhodu. Konopek je zarezal rdčo obroče okoli zapestij in lasje so ji bili polni suhega gnoja.

IV

"Na skedenju je," je dejal Caleb, ko je družina z naporum zajemala večerjo in ni nobeden vprašal po Juditi.

Več mu ni bilo treba povedati. Vsi so vedeli, kje je. Tisti dan je zabičil vsakomur posebej, da se mora izogibati gumna.

"Kaj naj počnemo z njo, eh? Kaj naj počnemo z njo, mama?" Caleb se je okrenil ljubezni proti Amaliji, ki je bila vsa bleda in ni izpregovorila besedice.

Naslonil se je s hrbotom na stol ter se zravnal kakor sodnik.

"Nobene sodnije ni v bližini, da bi izpregovoril pravijo besedo," je nadaljeval milo, kakor da bi bil govoril samemu sebi. "Potemtakem bomo moral iščerpeti sami, kar bo pač najboljše. Sodili jo bomo sami."

Martin, Ela in Karli so odšli brez besede iz hiše. Odšli so na skedenj in zagledali Judito, ki je ležala pri žlebu pod jaslimi. Amalija se je moral krčevito zatajevati, da ni planila k njej in je oprostila. Bil je strašen trenotek za mater. Martinu se je obraz raztegnil, ko je zagledal sekirico, zasajeno skoraj do toporišča v trhlem stenskem hladu. Judita se ni zganila in jih ni pogledala. Obleka ji je bila privita, okoli života in v laseh je imela drobne slame in gnoja.

"Judit," jo je poklicala Ela s praga.

Judita se ni odzvala.

"Oh, no —" je zinila Ela. Toda drgetala je.

Odšli so nazaj v hišo. Caleb je sedel natančno tako, kakor so ga bili ostavili. Vsi so sedli na prejšnja mesta.

"Na več načinov bi mogli ravnati v tem slučaju," je govoril Caleb kakor sodnik. "Enega sem že omenil: sodnijo v mestu. Drugi način kaznovanja ste videli na lastne oči na skedenju. A še en način imamo. Morda bi vam ga mogla Amalija povedati —" Caleb se je počasi okrenil proti Amaliji in si je pri tem zaslonil spodnji del obraza z roko.

Amalija je sedela kakor odrevneta. Zdaj torej pride tisto. Mark Jordan naj plača Juđitino blazno dejanje. Ne, za Boga, rajši ga ubije. Nihče ne bo zvedel, čemu.

Vendarle bom dovolil Amaliji, naj ona odloča. Saj je Judita na vse zadnje njen otrok.

"Poskušen umor smo doživeli

Zatisnil je svoje blage oči

dne 6. avgusta, 1940.

Luna in zvezdice svetijo na grob,

kjer spava naš ljubi soprog in

oče,

katerega smo ljubili a ga nismo

mogli rešiti.

Nisi pozabljeni, ljubljeni Ti,

četudi med nami več ne živiš,

v najlepšem spominu imamo Te

v sreči vse tja do konca naših

dni!

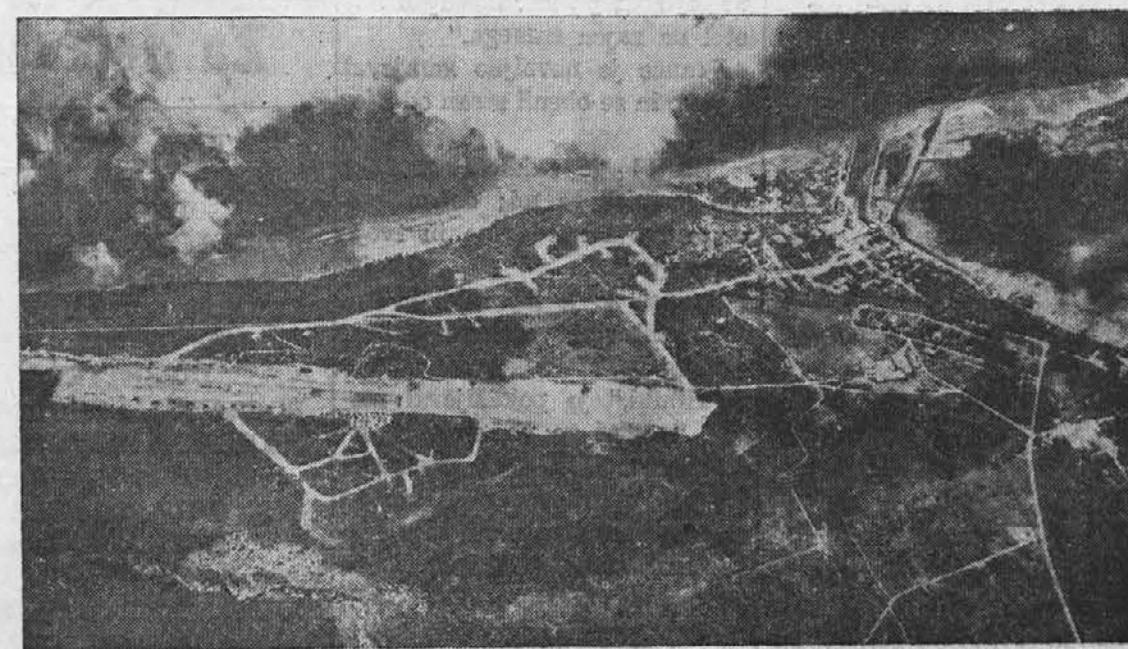
Zalujoča soproga

Uršula in otroci.

Euclid, Ohio,

dne 8. avgusta, 1944.

Airfield Objective On Guam

WASHINGTON, D. C.—(U. S. Navy Soundphoto)—Clearly perceptible through the clouds in this photo taken by Navy reconnaissance plane is this sizable Jap airfield on Guam. This is one of the salient objectives of our troops.

Jedilnica na železniškem vozu

Ameriški ambulančni vozniki, ki so na poti na Burma fronto, imajo svoje obede na odprtrem ravnem železniškem vozu, ki odgovarja potrebi kot najbolj luksuzna jedilnica. Ti vozniki so prostovoljci ter vedno potujejo najsibro s parnikom ali na daljavo potom železnice, s svojimi določenimi ambulancami, katere vozijo, ko dospejo na lice mesta.

"Lukaj na farmi," je govoril Caleb z zvonkim glasom. "Izvršen je bil zločin. Odgovornost, kako naj ravnamo z zločincem, je na nas. Najprej pa moramo iti na mesto zločina in si ga ogledati. Amalija, stopi z otroki k skedenju.

Amalija, Martin, Ela in Karlji so odšli brez besede iz hiše.

Odšli so na skedenj in zagledali Judito, ki je ležala pri žlebu pod jaslimi. Amalija se je moral krčevito zatajevati, da ni planila k njej in je oprostila.

Bil je strašen trenotek za mater.

Martinu se je obraz raztegnil, ko je zagledal sekirico,

zasajeno skoraj do toporišča v trhlem stenskem hladu. Judita se ni zganila in jih ni pogledala.

Obleka ji je bila privita,

okoli života in v laseh je imela drobne slame in gnoja.

"Judit," jo je poklicala Ela s praga.

Judita se ni odzvala.

"Oh, no —" je zinila Ela. Toda drgetala je.

Odšli so nazaj v hišo. Caleb je sedel natančno tako, kakor so ga bili ostavili. Vsi so sedli na prejšnja mesta.

"Na več načinov bi mogli ravnati v tem slučaju," je govoril Caleb kakor sodnik.

"Enega sem že omenil: sodnijo v mestu. Drugi način kaznovanja ste videli na lastne oči na skedenju. A še en način imamo. Morda bi vam ga mogla Amalija povedati —" Caleb se je počasi okrenil proti Amaliji in si je pri tem zaslonil spodnji del obraza z roko.

Amalija je sedela kakor odrevneta. Zdaj torej pride tisto.

Mark Jordan naj plača Juđitino blazno dejanje. Ne, za Boga,

rajši ga ubije. Nihče ne bo zvedel, čemu.

Vendarle bom dovolil Amaliji, naj ona odloča. Saj je Judita na vse zadnje njen otrok.

Nemški vojaki so nekoč peti
"Zdaj plovemo proti Angliji," u-
niti na um jim ni prišlo, da se
bodo izkrcali v angleškem pri-
stanišču in da bodo marširali,
kot jih zgornja slika predstavl-
ju, kot vojni ujetniki zavezni-
kov.

Linda in Mark sta se srčala na cesti za cedrami. Učiteljica je skočila s sedla in Mark jo je objel okoli pasu. Drhteča se je privila nanj. Mark jo je tesnje privil nase in ji z drugo roko dvignil bradicu, da bi ji pogledal v obraz.

"Kaj se je zgodilo?"

"Judita je hotela ubiti Kaleba," mu je odgovorila.

"Za Boga! Tisto dekleten?"

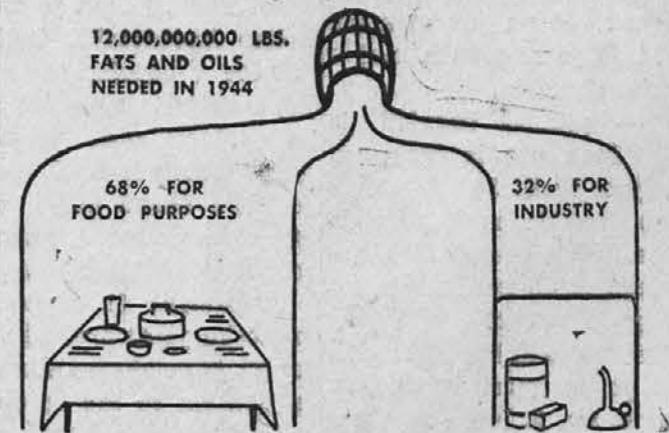
Linda mu je povedala, ker je vedela o stvari. Molče sta stopalna nekaj časa drug ob drugem.

"Draga Linda, proč moraš da starec prej ne zblazni in te z drugimi vred ne ubije," je dejal Mark po presledku. "Čemu ne greš stanovat k Sandbovim?"

Lindā je odkimala. "Zdaj ne bo dal Juditi niti trenotka prostosti. Menim, da je moja človeška dolžnost, da ostanem pri hiši in jo tolazim, kolikor je v moji moći. Povedala sem Svenu, kar se je zgodilo, da jo odvede silo. Starec se bo nedvomno od jeze razpočil in tako bo kopac nasilnika."

(Dalje prihodnjič)

KITCHENS PRODUCE FOR VICTORY

We need 12 billion pounds of fat during 1944 to meet all demands in United States, according to War Food Administration. Of this overall requirement of fat, 68 per cent will represent the food supply for civilians and the armed forces, and 32 per cent, the so-called hard fats, used by industry, will go to manufacture munitions and essential civilian goods. In fact, 32 per cent of industrial fats will go to the uses conserved and turned in from American homes.

UNITED NATIONS FACTS

Ako iščete delo?

Ako iščete delo v kaki tovarni, ki izdeluje vojne potrebščine

ne pozabite najprej pogledati v kolono naših malih oglasov!

SKORO VSAK DAN IŠČE KAKA VOJNA INDUSTRIJA TE ALI ONE VRSTE DELAVEV

VOJNE INDUSTRIJE, KI OGLAŠAJO V TFM DNEVNIKU IŠČEJO ... POMOC!

Kadar vprašate za delo, ne pozabite omeniti, da ste videli tozadenvi oglas v Enakopravnosti

NEW YORK—It was 1940. The German armies were all-conquering, having overrun France and the low countries in short order. Britain was supposed to be at Germany's mercy and Russia was still pally-wally with Hitler and Der Fuerher was proud of his generals. He made a bunch of them field marshals to show his pleasure. In the honored group above are (left to right) Von Richenau, Von Witzleben, Von Kluge (now Normandy commander), List, Von Leeb and Von Bock. Today, reports say, Hitler is purging generals right and left to prevent a military putsch from ousting him.

ČRNA ŽENA

Zgodovinska povest
Priredil Javoran

(Nadaljevanje)

"Tu ne ostanem," se je protivila žena, "žrtvo hočem prenesti, s teboj pojdem, na Štajersko, kjer so prijazne vasi in lepa mesta in kjer prebivajo dobi ljudje."

"Nigana, če pa jaz ostanem tukaj?" jo je nagovoril mož s prijaznim obrazom.

"Ti — ostaneš tukaj?" je kriknila žena vsa iz sebe; "ti doobi, ljubi Radko!"

Njeno veselje je priklopljeno do vrhunca. Kakor nora je tekala okoli njega in se mu laskala na vse mogoče načine.

"Pa si res še kakor otrok, Nigana," jo je karal France, a vendar se mu je bralo na obrazu, da je zadovoljstven in veseljene otroške vdanosti.

"Tisočkrat ti zato darujem svoje srce, svoje življenje, Radko," mu je zatrjevala ciganka, "na veke te ne bom zapustila."

— Čez štirinajst dni je Nigana zopet izginila neznano kam v svet. —

VI.

Kar se je menil France z Dombrošo, se je zgodilo. Sredi novembra je res prišel nov oddelek obmejnih brambnih čet v Bjelino; med mnogimi drugimi je bil tudi Andrej Krajski z nekaterimi svojimi rojaki s Kranjskega.

Ob prihodu vojakov je postal prijazno mesto neavadno živahno; meščani so priejali veselice in slavnosti, ljudstvo je od vseh strani kar vrelo v mesto. Na velikem trgu pred cerkvijo je bilo kakor na največjem semnju. Tu díl ciganov se ni manjkalo; v precejšnjem stevilu so prišli in kazali pred občinstvom svoje spremnosti. Napravili so si veliki šotor in pred njim postavili nekoliko vzvišen oder, na katerem so med spremjanjem godbe in petja razkazovali radovednim gledalcem svoje čarovnije.

Nekega popoldne je prišel tudi France, nesrečni mož ciganske princezine, v Bjelino, da bi se nekoliko razvedril. V prvi ulici — če sploh smemo ozek prehod med umazanimi nizkimi kočami nazvati s tem imenom, je naletel na veliko množico ljudi, ki so se gnetili okoli nekega južovskega prodajalca. France se je približal in poslušal nekaj časa burke, katera je zbijal prodajalec, kar ga je nekdo dregnil v hrbot.

Hitro se je obrnil in nevoljno rekel v hrvaškem jeziku:

"Pazi vendar, nerodež!"

Ko je nekoliko natančneje opazoval svojo okolico, je zagledal blizu sebe starega upognjenega moža v gorenjski noši, ki se je s svojo krošnjo zadel ob njegovem hrbotu, a potem naglo zopet za korak odstopil. Ko je začul Francetovo besedo, se mu je zopet približal, napenjal ušesa in mu nepremično zrl v obraz.

Democratic Candidates

President Roosevelt, renominated by the Democrats in Chicago to seek a fourth term, and Senator Harry S. Truman of Missouri, who won the candidacy for vice president as Roosevelt's running mate, are shown above. Truman defeated Vice President Henry A. Wallace on the second ballot after Wallace lead on the first.

Hoče biti kongres-nica

Mrs. Helen Gahagan Douglas, žena filmskega igralca Captain Melvyn Douglasa, se običajno ne spušča z nikomur v borbo ali kako tekmo, toda na minuli konvenciji demokratske stranke v Chicagu, je odkrila svojo nameko, da bo kandidirala za kongres v svojem distriktu.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.